International Online Journal of Educational Sciences, 2016, 8 (4), 133-147

iojes
www.iojes.net

International Online Journal of Educational Sciences

ISSN: 1309-2707

A Qualitative Study of the Affective Characteristics of Students Who Learn Turkish as a Foreign Language

Nurşat BİÇER[1]

[1]*Kilis 7 Aralık University, Muallim Rıfat Faculty of Education, Department of Turkish Language Education, Kilis.*

ARTICLE INFO

Article History:
Received 28.03.2016
Received in revised form 02.05.2016
Accepted 13.05.2016
Available online 07.09.2016

ABSTRACT

This study aimed to gather the opinions of students who learn Turkish as a foreign language. Consistent with the study objective, this study examines the foreign students' Turkish learning process and classroom environment as well as their opinions about each other. This is a qualitative survey. The study sample included 15 foreign students at upper-intermediate level who learned Turkish at the Atatürk University Language Education Application and Research Center. In the context of the study, the researcher created a semi-structured interview form. The data were analyzed using content analysis. The researchers presented the findings, which were provided by the examined data, in codes and categories and sought answers to the research questions. Based on the study results, students' feelings during the learning process were determined. The students expressed that they were mostly happy to learn new things; they learned from their failures and felt ambition to study harder, liked to actively participate in the lesson, had positive feelings in an environment of close relationships and negative feelings in an environment of undisciplined behaviors, helped each other when their achievement levels were different and were glad to be told when they made mistakes. Knowing about their affective characteristics will provide data that can be used to design effective Turkish learning environments for foreign students.

© 2016 IOJES. All rights reserved

Keywords:
Teaching of Turkish language, learning process, feelings, language center.

Extended Abstract

The Objective and Importance of the Study

This study aimed to gather the opinions of students who learn Turkish as a foreign language. It is expected that the study results will reveal the affective characteristics of Turkish students and contribute to the design of the learning process based on these characteristics.

Methodology

This is a qualitative survey. The study sample included 15 foreign students at upper-intermediate level who learned Turkish at the Atatürk University Language Education Application and Research Center. This study used easily accessible case sampling, a purposive sampling method. This method was preferred since it was easy to connect with the foreign students, and they participated in the study on a voluntary basis. In the context of the study, the researcher created a semi-structured interview form to determine foreign students' opinions about their own affective characteristics in the Turkish-learning process. The experts in the Turkish teaching area were consulted when developing the interview form, and the form was revised based on their opinions. After the form was finalized, the researchers held interviews with the students in the sample. The interviews were recorded. All interviews, each of which lasted approximately 15 minutes, were held in an environment where the participants would feel comfortable. This study was

[1] Corresponding author's address: Kilis 7 Aralık University, Muallim Rıfat Faculty of Education, Department of Turkish Language Education, Kilis.
Telephone: 0 348 814 26 62/ 1752
Fax: 0 348 814 26 63
e-mail: nursatbicer@gmail.com
DOI: http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2016.04.012

© 2016 International Online Journal of Educational Sciences (IOJES) is a publication of Educational Researches and Publications Association (ERPA)

designed to be qualitative and used qualitative data analysis methods. The data derived from the opinions of the Turkish-learning foreign students were analyzed using content analysis, and the records taken during the interviews with the participants were transcribed. After the interview data were transcribed, the researcher encoded the raw data. The data were also encoded by an expert conducting doctoral studies in Turkish teaching. The researchers and the expert discussed the codes on which they disagreed and finalized them afterwards.

Results

In the context of the feelings that people have when they learn something new, it was found that the students had the feelings of being strong, happy and successful, as well as feelings of having improved and the fear of forgetting what they have learned. An analysis of the feelings they had when they failed showed that they felt that all the things they learned were in vain and had feelings of insufficiency, but also an ambition to study harder. When they actively participated in the lesson, they felt joyful, confident, successful, excited and motivated.

They had positive feelings in a classroom environment where students had close relationships, same-level students were together, they were approached with understanding, students were active, entertaining and humorous, and a balanced knowledge level was included. They had negative feelings in a classroom environment where students displayed undisciplined behaviors and did not participate in the lesson, no close relationships were built among students, the subjects were taught with the participation of only a few students, and unfamiliar students were also present.

When students' achievement levels differed in the classroom, they did not mind. They wanted to help the less successful ones, wanted to be like the more successful students, felt anxious, avoided offending the unsuccessful students, and felt lazy next to the more successful students. When they were told their mistakes, they were glad, wanted to know the correct information, saw their mistakes and felt ambition to study harder, and disliked to be told their mistakes in front of everyone else.

Discussion

The most common feeling the students had when they learned something new was happiness. Positive characteristics were dominant among students' opinions, and it was noteworthy that one student had the fear of forgetting what was learned beforehand. When they failed in lessons, a higher rate of students learned from this negativity and felt ambition to study harder. In this type of situation, students felt responsible for their own failure. Şahin (2009) also found that the students said they were responsible for their own failure. When they actively participated in the lesson, students mostly felt joy. An analysis of the other items also showed that students mostly had positive feelings.

A classroom environment that invoked positive feelings in students was an environment where students had close relationships. An evaluation of the other items also show that bilateral relationships played a major role. Russell (2004) also stated that students liked the classroom environments where close relationships were included. A classroom environment arousing negative feelings in students was one where students displayed undisciplined behaviors.

When there were students with different achievement levels present in the classroom, the students had mainly positive feelings, seeing this as an opportunity for them to increase their interaction and achievement. When they were told about their mistakes, students were mostly glad and learned from their mistakes, feeling ambition to study harder. This may be seen as a positive effect of feedback on students. However, in the study conducted by Baş (2014), students said that they were not happy to be warned by their teacher continually and told their mistakes, as this also made them feel anxious.

Conclusion

The study results showed that students who learned Turkish as a foreign language displayed some positive and negative characteristics in the learning process. The affective characteristics analyzed in the study showed that the students had 21 positive feelings and 13 negative feelings. When students have mostly positive feelings in the learning process, this makes a great contribution to their learning. In particular, all students should learn from the negative situations they experience and have the ambition to study harder.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Duyuşsal Özelliklerine İlişkin Nitel Bir Çalışma

Nurşat BİÇER[1]

[1]*Kilis 7 Aralık Üniversitesi Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, Kilis.*

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihçesi:
Alındı 28.03.2016
Düzeltilmiş hali alındı 02.05.2016
Kabul edildi 13.05.2016
Çevrimiçi yayınlandı 07.09.2016

ÖZ

Bu çalışmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin duyuşsal özelliklerine ilişkin görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenirken öğrenme aşamasına, sınıf ortamına ve birbiriyle ilişkine yönelik görüşleri incelenmiştir. Çalışmada nitel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Atatürk Üniversitesi Dil Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen on beş yabancı uyruklu öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Veriler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. İncelenen veriler doğrultusunda hazırlanan bulgular kod ve kategoriler hâlinde sunularak araştırma sorularının cevapları aranmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin öğrenme sürecinde sahip olduğu duygular tespit edilmiştir. Öğrencilerin çoğunlukla yeni bilgiler öğrenmeden mutlu oldukları, başarısız oldukları zaman yaşananlardan ders çıkararak azimle çalışma isteği duydukları, derse aktif katılımdan hoşlandıkları, yakın ilişkilerin olduğu ortamlardan hoşlandıkları, disiplinsiz davranışların olduğu ortamlarda olumsuz duygular hissettiği, başarı düzeylerinin farklı olması durumunda birbirleriyle yardımlaşma içerisine girdikleri, hatalarının söylenmesinden memnun oldukları dile getirilmiştir. Öğrencilerin duyuşsal özelliklerinin bilinmesi yabancılara Türkçe öğretiminde etkili öğrenme ortamlarının oluşturulması noktasında veriler sunacaktır.

© 2016 IOJES. Tüm hakları saklıdır

Anahtar Kelimeler:
Türkçe öğretimi, öğrenme süreci, duygular, dil merkezi.

Giriş

Dil öğretiminde öğrencilerin dil öğrenme becerisini etkilediği için onların bilişsel özelliklerinin yanında duyuşsal özellikleri de üzerinde önemle durulan bir konu hâline gelmiştir. Öğrencilerin gerek sahip olduğu duyuşsal özellikler gerek öğrendikleri hedef dile ilişkin sahip oldukları duyuşsal özellikler öğrenme sürecinin niteliğini belirler.

Dil öğrenimi / öğretimi, hem öğreten hem de öğrenen kişi bağlamında, temelleri insan psikolojisine dayanan bir kavramdır. Bu bağlamda yabancı dil öğretiminde önemli rolü olan öğretmenin, öncelikle kendi duygularının, öğrencilerinin duygularının ve duygusal zekâ gelişiminin farkında olması beklenir (Tuncay, 2001). Öğretmenlerin duygulara ilişkin bu farkındalığı eğitim öğretim ortamının yapılandırılmasında önemli rol oynar. Bu farkındalık öğrencilerine nasıl davranması gerektiğine, onların daha etkili nasıl öğrenebileceğine ve yaşadıkları sorunların çözümüne önemli katkılar sunar.

Öğrencilerin duyuşsal özelliklerinin dil öğretimine etkisiyle ilgili yapılan ilk çalışmalarda dil öğrenme başarısında dil yeteneği kadar öğrencilerin duyuşsal yönlerinin de önemli olduğu belirlenmiştir (Gardner, 1985). Günlük yaşamda önemli bir yer tutan duygularla ilgili yapılan deneysel çalışmalar da duyguların mantıklı düşünme ve karar verme süreçlerinde belirleyici bir role sahip olduğunu ortaya çıkarmıştır (Clore ve Huntsinger, 2007).

Bu alanda yapılan araştırma sonuçlarından ortaya çıkan yargılar aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Duygular öğrencinin karar almasında ve harekete geçmesinde oldukça etkilidir.
- Duyguların beden dilini yönlendirmesi sebebiyle beden dili duyguları yansıtır.
- Duygular insanların birbiriyle olan bağlarını güçlendirir.
- Duygular insanlarla doğru ve iyi iletişim kurmaya yardım eder.

[2] Sorumlu yazarın adresi: Kilis 7 Aralık Üniversitesi Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, Kilis.
Telefon: 0 348 814 26 62 /1752
Faks: 0 348 814 26 63
e-posta: nursatbicer@gmail.com
DOI: http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2016.04.012

- Duygular insanlara destek olan gizli güce sahiptir (Mete ve Akpınar, 2013: 76).

İnsanın hayatına yön vermesinde duygusal özelliklerin rolü büyüktür. Olumlu veya olumsuz duygulardaki hızlı değişimler bireyin aşırı ve beklenmedik tepkiler göstermesine neden olabilmektedir. Büyük ve beklenmedik bir üzüntü veya sevinç yaşandığında beynin duygusal merkezi bu süreç boyunca daha güçlü ve baskın olduğu için bireyin düşünce ve davranışlarında mantıksız tepkilerin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Öğrenci açısından bakıldığında; kaygı ve korku gibi olumsuz duygular öğrenmeyi olumsuz bir şekilde etkilediği gibi öğrenmenin tamamen ortadan kalkmasına da neden olabilir (Gürbüz, 2004'den akt. Mete ve Akpınar, 2013). Bu anlamda öğrencilerin duygusal zekâlarının süreçte dikkate alınması gerekir. Duygusal zekâ kavramının gelişimi, insanların diğer zekâ alanlarında başarılı olmalarına rağmen gerçek hayatta başarısızlıklar yaşamasıyla birlikte başlamış ve bu başarısızlıkların bireylerde duygusal zekâ düzeyinin düşüklüğünden kaynaklandığına inanılmıştır (Cumming, 2005'ten akt. Deniz, Özer ve Işık, 2013).

Sınıfta öğretim sırasında duygusal olayların etkileşimi öğrenciler için farklı anlamlara sahiptir (Do ve Schallert, 2004) ve öğrencilerin duyuşsal özelliklerinin çeşitli etkileri olabilir. Öğrencilerin yaşadıkları duygular öğrenme süreçlerini, öğrenci motivasyonunu ve etkili öğretimi sağlamada önemli bir araç olarak kabul edilir (Meyer ve Turner, 2006). Öğrenilen hedef dile ilişkin geliştirilen olumlu duygular sayesinde dil öğrenme normal süreçten daha hızlı gerçekleşebileceği gibi olumsuz duygular ise dil öğretiminde duvarların örülmesine sebep olabilmektedir. Çünkü dil kendisini öğrenmek isteyene kapılarını açan bir mekanizmadır.

Duygusal deneyimler yabancı dil eğitimine başlamaya karar verme noktasında önemli bir rol oynamaktadır. Bunun yanı sıra öğrencilerin dil öğrenme aşamasında da bu duygusal deneyimlerin etkisi büyüktür. Önceden sahip olunan duygular ile yabancı dil öğrenme / öğretme sürecinde yaşanan duygular öğrencilerin motivasyonunu ve dil öğrenmeye ilişkin bakışını olumlu yönde etkileyebileceği gibi yaşanan sorunlar da öğrencinin duygularını ve bakışını olumsuz duruma çevirebilir. Bu durumda dil öğreticilerine düşen görev öğrencilerin düşüncesini olumlu yöne çekmek için çaba sarf etmeleridir (Lopez ve Aguilar, 2013). Dil öğretimi; duygu, düşünce ve hayalleri anlama ve ifade etmeyi kapsadığından duygusal okuryazarlık dikkate alınmalıdır. Öğretmenin görevi duyguların ifade edilmesini mümkün kılan dile dikkati çekmek ve bu yönde öğrencilerin dil becerilerini olabildiğince geliştirmek için çalışmalar yapmaktır (Mete ve Akpınar, 2013). Yapılan etkinliklerde öğrencilerin kendinden bir şeyler bulabilmeleri, bilişsel özelliklerinin yanında duyuşsal özelliklerine de hitap eden ögelerle karşılaşması öğrencinin hedef dile karşı bakışını önemli oranda değiştirebilir. Yabancı dil öğrenimi, kişinin ana dili dışında başka bir dil ve kültürle tanışması olduğu için her türlü sıkıcılıktan ve zorluktan uzak durulması gerekir (Barın, 2004). Küreselleşen dünyada kendi ana dilinin dışında yabancı bir dil öğrenen bireylerin sayısındaki artış göz önünde bulundurulduğunda duygular ve dil arasındaki ilişki düzeyinin ortaya çıkarılması ciddi bir önem arz etmektedir (Mergen, 2015).

Öğrenciler yabancı dili öğrenirken kendi duygusal düzlemlerinde tepkiler geliştirmektedirler. Bunun sebebi ise dil öğrenirken kendi başarı ve başarısızlıklarını haklı bir zemine oturtmak ve bu duruma ilişkin gerekçeler üretmektir (Tuncay, 2008). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yapan öğretmenin öncelikle öğrencilerin duygularını iyi yönetip sağlıklı bir duygusal sınıf iklimi yaratması gerekir. Çünkü duygular; öğrencinin derse bakış açısını, moralini ve performansını olumlu veya olumsuz yönde etkiler. Öğrencilerin etkili bir şekilde öğrenme gerçekleştirmesinde zekâ seviyesi de önemli olmasına rağmen duygulardan bağımsız zekâ istenen amaca varmada yetersizdir. Ders esnasında duygular her an öğrenciyle beraber olduğu için bu durum öğrenme sürecinde dikkate alınmalıdır. Öğrenci; sınıfın duygusal iklimini "değişken", "anlaşılmaz", "kaygan", "kontrol edilemez", dolayısıyla "güvenilmez" olarak hissederse öğrenme ortamı zedelenir ve öğrenme tam olarak gerçekleşmez. Öğrencinin başarısız olmaktan ve yanlış yapmaktan korkmadığı, öğretmeni veya arkadaşlarının olumsuz bakışına maruz kalacağı endişesini taşımadığı, içerisinde olmaktan mutlu olduğu ve kendini rahatça ifade ettiği sınıf ortamı kendinden beklenenleri yerine getirmesi açısından oldukça önemlidir (Topkaya, 2016). Öğrencilerin genellikle arkadaşlarının dalga geçeceği korkusunu taşıyarak az konuştuğu ve öğretmenlerin arkadaşlarının yanında hatalarını sürekli söylemesi durumunda çeşitli duygusal tepkiler geliştirdikleri bilinmektedir. Duygular, bu etkilerinin yanında öğrenme sürecine yönelik ilginin ve merakın artmasına da katkı sağlayabilir.

Duyuşsal öğrenmeler duygu alakalı olup ilgi duyulan, merak uyandıran konulara karşı gelişen duyuşsal davranışlar öğrenmeyi güçlendirir. Her olaya, konuya karşı gelişen hissiyatlar duyuşsal alanı zenginleştirir ve böylece duyuşsal öğrenme gerçekleşir (Dağsever, 2012: 92). "Dil öğrenenlerin öğrendikleri dilden hoşlanması ve o dile ilişkin olumlu bir düşünce içinde olması önemlidir. Bu tür olumlu düşünceler öğrencilerin motivasyon düzeylerini artırarak dil öğrenimini daha kolay ve etkili bir hâle getirebilir." (Biçer, 2016: 85).

İlgili alan yazında yabancı dil öğretiminde duyguların etkisini inceleyen bazı araştırmaların olduğu görülmüştür. Yabancı dil öğretiminde duyguların etkisini araştıran Tuncay (2001), Garrett ve Young (2009), Şakrak (2009), Bown and White (2010), Dağsever (2012), Mete ve Akpınar (2013), Ghanizadeh ve Royaei (2015), Mergen (2015) gibi bazı çalışmalar olmasına karşın yabancılara Türkçe öğretiminde duyguların etkisini inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmayla yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencilerin sahip oldukları duyuşsal özellikleri ortaya konacaktır.

Bu çalışmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin duyuşsal özelliklerine ilişkin görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıtlar aranmaya çalışılmıştır:

- Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin öğrenme aşamasına yönelik hissettikleri duygular nelerdir?
- Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin sınıf ortamına yönelik hissettikleri duygular nelerdir?
- Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin birbiriyle ilişkine yönelik hissettikleri duygular nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada nitel tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama modelinde bir grubun geçmişte veya hâlen var olan belirli özelliklerinin betimlenmesi için veri toplanması amaçlanır. (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011). Bu araştırmada Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin duyuşsal özelliklerine ilişkin görüşlerinin betimsel bir şekilde incelenmesi dolayısıyla tarama yöntemine başvurulmuştur.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Atatürk Üniversitesi Dil Eğitimi Araştırma ve Uygulama Merkezinde (ATADİLMER) Türkçe öğrenen B2 düzeyindeki on beş yabancı öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örneklemesi kullanılmıştır. Çalışmada yabancı öğrencilerin kolay ulaşılabilir ve çalışma için gönüllü olmaları sebebiyle bu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. "Bu örnekleme türü, araştırma yapılacak birey ya da grupların araştırma sürecine dâhil edilmesinin daha kolay ya da bunlara daha kolay ulaşılabilir olmasıyla ilişkilidir" (Ekiz, 2009: 106). Araştırma grubu; sekiz erkek ve yedi kız olmak üzere toplam on beş öğrenciden oluşan ve farklı ana dillerini konuşan karma bir grup niteliği göstermektedir.

Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Araçları

Çalışma kapsamında yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecindeki duyuşsal özellikleriyle ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Görüşme sayesinde görüşülenlerin anlam dünyaları, duygu ve düşünceleri anlaşılarak ve daha derin bilgi edinilir (Kuş, 2012). Görüşme formu hazırlanırken Türkçe eğitimi alanında görev yapan bir yardımcı doçent ve yabancılara Türkçe öğretiminde görev yapan iki okutmandan uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Son şekli verilen görüşme formu aracılığıyla öğrencilerle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmelerin ses kayıt cihazıyla kaydedileceği öğrencilere bildirilmiş ve kendilerinden izin alınmıştır. Araştırmacı tarafından katılımcıların isimlerinin ve bilgilerinin kimseyle paylaşılmayacağı ve araştırma sonucunda makale içerisinde kendi isimlerinin kullanılmayacağı belirtilmiştir. Ses kayıt cihazı eşliğinde yabancı öğrencilerle yapılan görüşmeler ortama 10-15 dakika sürmüştür. Görüşmelerin tamamı araştırmacılar ile katılımcılar arasında, katılımcıların kendilerini rahat hissedecekleri bir ortamda gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Nitel araştırma olarak tasarlanan bu araştırmada nitel veri analiz teknikleri kullanılmıştır. Türkçe öğrenimi gören yabancı öğrencilerin görüşlerinden elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Katılımcılarla yapılan görüşmeler esnasında alınan ses kayıtları yazıya aktarılmıştır. Veriler yazıya aktarılırken anlaşılamayan ifadeler için katılımcı teyidi alınmıştır. Görüşme verilerinin yazıya aktarılması işleminin ardından araştırmacılar tarafından ham veriler üzerinde kodlama yapılmıştır. Belirlenen kodlardan kategoriler oluşturulmuştur. Kod ve kategori oluşturulmasından sonra Türkçe eğitimi alanında doktora yapan bir uzman da kodlama yapmıştır. İçerik analizi ile elde edilen verilerin güvenirliğinin sağlanması için Miles ve Huberman'ın (1994) "Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100" formülü kullanılmıştır. Araştırmacılar arasındaki güvenirlik bu formül kullanılarak ,90 olarak bulunmuştur. Uyum yüzdesinin .70 veya daha üstü olması yeterli görüldüğünden (Miles ve Huberman, 1994) verilerin analiz açısından güvenilir olduğu söylenebilir. İki araştırmacı arasında görüş ayrılıklarının olduğu kodlar üzerine tartışılarak son şekli verilmiştir. Katılımcıların ifadeleri üzerinde herhangi bir değişiklik veya düzeltme yapılmadan cümleler olduğu gibi yazıya aktarılarak verilmiştir. Bulgular tablolar şeklinde sunulmuş ve kodları desteklemek için katılımcıların görüşlerinden örnek bölümler verilmiştir. Verilerin analizinde yapılan bu işlemlerle görüşme verilerinin güvenirliği de sağlanmaya çalışılmıştır. Çalışmada elde edilen kodlar ve kategorilerin bütünü Tablo 1'de gösterilmiştir:

Tablo 1. Çalışmanın kodları ve kategorileri

Yeni bilgiler öğrenildiğinde hissedilen duygular	*f*	Eğlenceli ve esprili bir ortam	1
Güçlülük	1	Dengeli bilgi düzeyinin olduğu bir ortam	1
Mutluluk	11	**Olumsuz Duygular Hissedilen Sınıf Ortamı**	
Başarılı olma	4	Disiplinsiz davranışların olduğu bir ortam	7
Gelişme	1	Öğrencilerin derse katılmadığı bir ortam	2
Unutma korkusu	1	Öğrenci ilişkilerinin yakın olmadığı bir ortam	3
Derste başarılı olunmadığında hissedilen duygular		Dersin birkaç kişiyle işlendiği bir ortam	2
Öğrenilenlerin boşa gitmesi	3	Tanımadığı kişilerin olduğu bir ortam	1
Yetersizlik	6	**Öğrencilerin düzeylerinin farklı olmasının hissettirdiği duygular**	
Azimle çalışma isteği	6	Önemsememe	4
Derse aktif katılımda hissedilen duygular		Başarısız öğrencilere yardım etme isteği	7
Hoşlanma	7	Başarılı öğrencilere özenme	6
Özgüvenli olma	5	Kaygı	1
Başarılı olma	3	Başarısız öğrencileri kırmaktan çekinme	1
Heyecanlanma	2	Başarılı olanların tembel hissettirmesi	1
Motive olma	4	**Birinin hataları söylemesinin hissettirdiği duygular**	
Olumlu duygular hissedilen sınıf ortamı		Memnun olma	8
Yakın ilişkilerin olduğu bir ortam	9	Doğrusunu öğrenme isteği	1
Aynı seviyede öğrencilerin olduğu bir ortam	2	Hatalarını görüp çalışma azmi kazanma	3
Anlayışlı bir ortam	1	Herkesin içinde söylenmesinden rahatsızlık duyma	1
Öğrencilerin aktif olduğu bir ortam	1		

Tablo 1'de çalışmada ortaya çıkan kodlar ve kategoriler bütüncül bir şekilde verilmiştir. Bu kodlara ilişkin frekanslar da verilerek öğrenci görüşlerinin karşılaştırmalı olarak görülmesi sağlanmıştır.

Bulgular

Öğrenme Aşamasına Yönelik Hissedilen Duygular

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin öğrenme aşamasına yönelik hissettikleri duygular çerçevesinde yeni bilgiler öğrenildiğinde hissedilen duygular, derste başarılı olunmadığında hissedilen duygular ve derse aktif katılımda hissedilen duygular ele alınmıştır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yeni bilgiler öğrendiklerinde hissettikleri duygulara yönelik görüşlerine Tablo 2'de yer verilmiştir:

Tablo 2. Yeni bilgiler öğrenildiğinde hissedilen duygular

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	*f*
Güçlülük	$Ö_1$	1
Mutluluk	$Ö_1$, $Ö_2$, $Ö_3$, $Ö_5$, $Ö_7$, $Ö_8$, $Ö_9$, $Ö_{10}$, $Ö_{12}$, $Ö_{14}$, $Ö_{15}$	11
Başarılı olma	$Ö_3$, $Ö_4$, $Ö_{11}$, $Ö_{13}$	4
Gelişme	$Ö_6$	1
Unutma korkusu	$Ö_{10}$	1

Tablo 2 Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yeni bilgiler öğrendiklerinde hissettikleri duygulara ilişkin görüşlerini göstermektedir. Tablo 1'e göre yabancı öğrencilerin Türkçeyi öğrenme sürecinde yeni bilgiler öğrendiklerinde birtakım duyguları hissettikleri ve bu doğrultuda Türkçe öğrenmelerini şekillendirdikleri söylenebilir. Öğrencilerin bu süreçte güçlülük, mutluluk, başarılı olma, gelişme ve unutma korkusu gibi duyguları yaşadıkları görülmektedir. Öğrencilerin çoğunun mutluluk duygusunu yaşadıkları (f:11) anlaşılmaktadır. Buna göre öğrencilerin yeni bilgiler öğrendiklerinde bu durumdan memnun kalarak derslerde motivasyonlarını artırdıkları düşünülebilir. Bu sebeple derslerde sürekli yeni bilgi ve becerilerin aktarılmasına çalışılmalı ve tekrara düşülmemelidir. Öğrencilerin ön bilgilerini dikkate alarak yapılan öğretim faaliyetlerinin önemi burada kendini göstermektedir.

Yeni bilgiler öğrendiğinde güçlülük duygusu yaşadığını ifade eden 1 öğrencinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

> *Ö1: Bir kelimeyi öğrensek kendimizi çok güçlü hissediyoruz. Kelime öğrendik diye çok mutlu oluruz. Kelime karşılaştırrız kendi dilimizle Türkçeyi anlamasak önce kendi dilimize İngilizceye çevirriz, onu anlarız, çok mutlu oluruz.*

Yeni bilgiler öğrendiğinde kendini mutlu hissettiğini 11 öğrenci belirtmiştir. Bu öğrencilerden birine ait ifade aşağıda verilmiştir:

> *Ö7: Hemen bu şeyleri günlük hayatımda kullanmak istiyorum. Bu şeyi anlarsam mutlu oluyorum.*

Yeni bilgiler öğrendiğinde başarılı olma duygusunu hissettiğini 4 öğrenci belirtmiştir. Bu öğrenciler için yeni bilgiler ve öğrenmeler onların kendisini başarılı olarak görüp dersler için olumlu duygular geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Bu duruma ilişkin bir öğrencinin görüşü şöyledir:

> *Ö4: Başarılı hissediyorum. Çalıştığım ve hocalarım yani sebep olduğu için hocalar iyi anlattığı için yani.*

1 öğrenci yeni bilgiler öğrendiğinde gelişme duygusu hissettiğini dile getirmiştir. Bu öğrenci yeni bilgiler öğrenmeyi merdiven çıkmaya benzeterek önceki durumuyla sonraki durumu arasındaki farkı gördüğünü şu sözlerle ifade etmiştir:

> *Ö6: Kelimeleri sanki merdivenden şey üste çıkmış gibi hissediyorum o zaman. Farkını görüyorum öncekiyle şimdinin.*

Yeni bilgiler öğrendiğinde unutma korkusu yaşadığını 1 öğrenci ifade etmiştir. Bu öğrenci öğrendiği bilgileri koruyamama korkusu taşıdığı için unutmamak amacıyla bir çaba sarf ettiğini şu sözlerle belirtmiştir:

> *Ö10: Çok iyi ve onu her zaman yani gerektiği zamanda onu çok güzel kullanabileceğim bir tarz ve sürekli kelimeyi (kelime) ya da o cümleyi (cümle) aklımda kalıyor. Yani tekrar ediyorum ya da not alacağım onden (ondan) çünki unutabilirim.*

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin derste başarılı olamadıklarında hissettikleri duygulara yönelik görüşlerine Tablo 3'te yer verilmiştir:

Tablo 3. Derste başarılı olunmadığında hissedilen duygular

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	*f*
Öğrenilenlerin boşa gitmesi	$Ö_4$, $Ö_5$, $Ö_{13}$	3
Yetersizlik	$Ö_3$, $Ö_6$, $Ö_7$, $Ö_{10}$, $Ö_{12}$, $Ö_{14}$	6
Azimle çalışma isteği	$Ö_8$, $Ö_9$, $Ö_{12}$, $Ö_{13}$, $Ö_{14}$, $Ö_{15}$	6

Tablo 3 Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin derste başarılı olamadıklarında hissettikleri duygulara ilişkin görüşlerini yansıtmaktadır. Tablo 2'ye göre yabancı öğrencilerin Türkçeyi öğrenme sürecinde başarısız olmaları durumunda çeşitli duyguları hissettikleri söylenebilir. Öğrencilerin bu süreçte öğrenilenlerin boşa gitmesi, yetersizlik, azimle çalışma isteği gibi duyguları yaşadıkları görülmektedir. Öğrencilerin bir kısmı kendini yetersiz hissetmesine (f:6) rağmen bazıları başarısız olduklarında azimle çalışma isteği duyduklarını (f:6) ifade etmişlerdir. Buna göre başarısızlık yaşadıklarında bu durumdan ders çıkararak daha fazla çalışmaya yönelik istek ve motivasyona eriştikleri düşünülebilir. Bunun dışında bazı öğrencilerin de olumsuz duygulara kapılması öğrenme süreçlerini etkilemektedir. Öğrencilerin bu durumlarda ümitsizliğe düşmeden eksik yönlerini telafi etmelerinin önünü açacak faaliyetler düzenlenmelidir.

Derslerde başarılı olamadığında öğrenilenlerin boşa gittiği duygusuna kapıldığını 3 öğrenci dile getirmiştir. Bu durumda öğrenciler harcadıkları zamana ve sarf ettikleri çabaya üzülerek boşa kürek çektiklerini dile getirmişlerdir. Bu öğrencilerden birinin görüşü aşağıda yer almaktadır:

> *Ö13: Böyle sanki böyle yapıyorum, gelince diyorum bugün ne için gittim ya keşke gitmeseydim.*

6 öğrenci derslerde başarılı olamadığında kendisini yetersiz hissettiğini belirtmiştir. Bu sebeple öğrenciler özgüvenlerini kaybederek bir daha başarılı olamayacaklarını ve Türkçe öğrenemeyeceklerini düşünmektedirler. Bu durumla ilgili öğrencilerden birinin görüşü şöyledir:

> *Ö7: Gerçekten o zaman kendimi çok yorgun hissediyorum ve düşünüyorum ki ya bu ne hiçbir şey yapamıyorum asla başarılı olam (olamam) falan.*

Derslerde başarılı olamadığında azimle çalışma isteği duyduğunu 6 öğrenci ifade etmiştir. Derslerde yaşanan olumsuzluklar karşısında pes etmek yerine daha fazla çalışıp o eksiği kapatmaya azmetme yönünde görüş bildiren öğrenciler sınıf içerisinde önemli bir sayıdadır. Bu da genel anlamda öğrenciyi geliştiren ve daha iyi öğrenmesini sağlayan bir unsur olarak görülebilir. Bununla ilgili öğrencilerden birinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

> *Ö12: Bazan (bazen) kötü hissediyorum bazan (bazen) ne diyorum kendime, çok okumam lazım, çok anlamam lazım ve okumaya başlıyorum. Kendimi zorluyorum çok bu durumlarda.*

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin derse aktif katılımda hissettikleri duygulara yönelik görüşleri Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4. Derse aktif katılımda hissedilen duygular

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	*f*
Hoşlanma	$Ö_1$, $Ö_5$, $Ö_6$, $Ö_9$, $Ö_{11}$, $Ö_{12}$, $Ö_{15}$	7
Özgüvenli olma	$Ö_2$, $Ö_5$, $Ö_6$, $Ö_{11}$, $Ö_{13}$	5
Başarılı olma	$Ö_3$, $Ö_4$, $Ö_{12}$	3
Heyecanlanma	$Ö_7$, $Ö_{14}$	2
Motive olma	$Ö_8$, $Ö_9$, $Ö_{10}$, $Ö_{15}$	4

Tablo 4 Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin derse aktif bir şekilde katıldıklarında hissettikleri duygulara ilişkin görüşlerini yansıtmaktadır. Tablo 3'e göre yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenirken derslerde aktif katılım göstermeleri durumunda bazı duygular hissettikleri söylenebilir. Öğrencilerin bu süreçte hoşa gitme, özgüvenli olma, başarılı olma, heyecanlanma ve motive olma gibi duyguları yaşadıkları görülmektedir. Öğrencilerin çoğu derse aktif olarak katılmalarının hoşuna gittiğini (f:7) belirtmiştir. Öğrencilerin çoğunun derse aktif katılımdan hoşlanmaları ve diğer öğrencilerin de bu durumda yaşadığı olumlu duygular göz önünde bulundurulduğunda kendi öğrenmelerinde sorumluluğunu üstlendikleri düşünülebilir. Ders ortamında öğrencilerin etkin katılımını artıran faaliyetlere yer verilmesi ve öğrencilerin bu davranışlarının pekiştirilmesi bu durumu daha fazla artırabilir.

7 öğrenci derse aktif bir şekilde katıldığında bu durumdan hoşlandığını ifade etmiştir. Öğrenciler derse aktif bir katılım göstererek bundan mutluluk duymaktadırlar. Buna ilişkin bir öğrencinin görüşü şöyledir:

Ö9: O durum bana çok iyi güzel geliyor. Çünkü yani böyle kalkıp biraz böyle hareket ediyorum yani uykumdan. Daha böyle şey oluyor ilginç eğlenceli.

Derse aktif bir şekilde katıldığında kendisini özgüvenli hissettiğini 5 öğrenci dile getirmiştir.. Bu öğrencilerden birinin görüşü aşağıda yer almaktadır:

Ö5: Hoşuma gidiyor çok güzel bir şey. Faydası hem insan kendine güveniyor hem de toplumda canlı ya da ektif (aktif) olabilir.

Derse aktif bir şekilde katıldığında kendisini başarılı hissettiğini 3 öğrenci belirtmiştir: Bu öğrencilerden birinin görüşü şöyledir:

Ö4: Başarılı olduğum, çalıştığım şeyi çalışmazsam onları yapamam. Çalıştığıma (çalışmama) rağmen bunları yapabiliyorum yani bunların sonucu çalışmak. Eğer çalışırsan her şeyi başarırsın yani.

2 öğrenci derse aktif bir şekilde katıldığında heyecanlandığını ifade etmiştir. Buna ilişkin bir öğrencinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Ö7: Duruma bağlı gerçekten siz o gün gelmediniz; ama ben Paskalya hakkında bir sunum yaptım ve tam çıktım duruyorum gözlerimin önünde çok çok çok insanlar. Hemen heyecanlanmaya başladım bu yüzden. Konuyu iyi hazırladığım halde bazı şeyleri yanlış söyledim.

Derse aktif bir şekilde katıldığında motivasyonunun arttığını 4 öğrenci dile getirmiştir. Bunu ifade eden bir öğrencinin görüşü şöyledir:

Ö15: Kendimi iyi hissediyorum tabi. Tabi faydası var; çünki insanın kendi yeteneklerini yani kendi bildiğini ortaya çıkartıyor. Bu daha iyi insan bilmediği şeyleri yapamıyor ve bu yüzden bildiği şeyleri daha iyi yapıyor yani.

Sınıf Ortamına Yönelik Hissedilen Duygular

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin sınıf ortamına yönelik hissettikleri duygular çerçevesinde olumlu ve olumsuz duygular hissettikleri sınıf ortamına yönelik görüşleri ele alınmıştır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin olumlu duygular hissettikleri sınıf ortamına yönelik görüşlerine Tablo 5'te yer verilmiştir:

Tablo 5. Olumlu duygular hissedilen sınıf ortamı

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	*f*
Yakın ilişkilerin olduğu bir ortam	$Ö_1$, $Ö_4$, $Ö_5$, $Ö_7$, $Ö_8$, $Ö_{11}$, $Ö_{12}$, $Ö_{13}$, $Ö_{14}$	9
Aynı seviyede öğrencilerin olduğu bir ortam	$Ö_2$, $Ö_3$	2
Anlayışlı bir ortam	$Ö_2$	1
Öğrencilerin aktif olduğu bir ortam	$Ö_6$	1
Eğlenceli ve esprili bir ortam	$Ö_9$	1
Dengeli bilgi düzeyinin olduğu bir ortam	$Ö_{15}$	1

Tablo 5 Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin olumlu duygular hissettikleri sınıf ortamına ilişkin görüşlerini yansıtmaktadır. Tablo 4'e göre yabancı öğrencilerin kendilerini mutlu eden sınıf ortamıyla ilgili farklı görüşlerinin olduğu söylenebilir. Bu bağlamda öğrencilerin yakın ilişkilerin olduğu bir ortam, aynı seviyede öğrencilerin olduğu bir ortam, anlayışlı bir ortam, öğrencilerin aktif olduğu bir ortam, eğlenceli ve esprili bir ortam, dengeli bilgi düzeyinin olduğu bir ortamda kendilerini olumlu duygular içinde hissettikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin birçoğu yakın ilişkilerin olduğu bir ortamdan (f:9) hoşnut olduğunu ifade etmiştir. Buna göre öğrenciler çoğunlukla kişisel ilişkileri önemseyerek yakın ilişkilerin kurulduğu sınıf ortamlarında kendilerini daha rahat hissetmektedirler. Diğer maddelere bakıldığında da öğrencilerin olması gereken sınıf ortamlarına ilişkin farkındalık sahibi olduğu ve kendilerini başarıya götürecek yolun da bilincinde olduğu söylenebilir.

9 öğrenci yakın ilişkilerin olduğu sınıf ortamında kendisini olumlu duygular hissettiğini belirtmiştir. Bu öğrencilerden birinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

> *Ö1: Sınıf arkadaşlarımızla şimdi çok yakın olmuştuk yani bir aile gibi olmuştuk. Bu çok bizim için çok önemli butun (bütün) öğrenciler 15 17 kişiyiz hepimiz kardeş gibi olmuş(uz). Bu çok bize önemli bu bize çok şeyler öğretti, yani aileyi bize öğretti. Biz şimdi bir aileyiz; hoceler aile başkanı, biz de kardeşler.*

Aynı seviyede öğrencilerin olduğunu 2 öğrenci ifade etmiş ve anlayışlı bir sınıf ortamında olumlu duygular hissettiğini 1 öğrenci dile getirmiştir. Bu maddelere ilişkin Ö2'nin görüşü şöyledir:

> *Ö2: Aynı seviyede olanlar mesela anlayışlı bir şeyde olursa daha biraz şey; çünkü bir konu yaptığın zaman konuşurken ya da bir şaka yaparken bazen şaka yapıyorsun; ama o yanlış anlıyor. Yani ondan da kendin etkileniyorsun, niye bu şakayı yaptım diyorsun bazen.*

Öğrencilerin aktif olduğu ortamda olumlu duygular hissettiğini 1 öğrenci belirtmiştir. Bu öğrencinin görüşü aşağıda yer almaktadır:

> *Ö6: Ders böyle hep bahs gibi geçse bir konu şeyinde tartışıyorlar öyle. Hep sakin değil o sınıf aktif, canlı öyle seviyorum.*

Eğlenceli sınıf ortamında olumlu duygular hissettiğini 1 öğrenci ifade etmiştir. Bu öğrencinin görüşü şöyledir:

> *Ö9: Böyle eğlenceli, yani daha esprili, komik şey olursa daha güzel olur.*

Dengeli bilgi düzeyinin olduğu bir ortamda olumlu duygular hissettiğini 1 öğrenci ifade etmiştir. Bu öğrencinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

> *Ö15: Çok zor da olmasın, yani şöyle söyliyim çok zor olunca adam sıkılıyor. Çok rahat olunca da insan yani gevşiyor yani diyor ki benim hakkım bu kadar değil. Yani o kadar okudum ki o kadar mı cevap verecem, iki rahat soruyu mu cevaplayacam, yani ortalama yani normal.*

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin olumsuz duygular hissettikleri sınıf ortamına yönelik görüşlerine Tablo 6'da yer verilmiştir:

Tablo 6. Olumsuz duygular hissedilen sınıf ortamı

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	*f*
Disiplinsiz davranışların olduğu bir ortam	$Ö_1$, $Ö_4$, $Ö_5$, $Ö_7$, $Ö_{10}$, $Ö_{11}$, $Ö_{14}$	7
Öğrencilerin derse katılmadığı bir ortam	$Ö_3$, $Ö_6$	2
Öğrenci ilişkilerinin yakın olmadığı bir ortam	$Ö_2$, $Ö_8$, $Ö_{12}$	3
Dersin birkaç kişiyle işlendiği bir ortam	$Ö_9$, $Ö_{15}$	2
Tanımadığı kişilerin olduğu bir ortam	$Ö_{13}$	1

Tablo 6 Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin olumsuz duygular hissettikleri sınıf ortamına ilişkin görüşlerini yansıtmaktadır. Tablo 5'e göre yabancı öğrencilerin kendilerini mutlu etmeyen sınıf ortamıyla ilgili farklı görüşlerinin olduğu söylenebilir. Bu bağlamda disiplinsiz davranışların olduğu bir ortam, öğrencilerin derse katılmadığı bir ortam, öğrenci ilişkilerinin yakın olmadığı bir ortam, dersin birkaç kişiyle işlendiği bir ortam ve tanımadığı kişilerin olduğu bir ortamda olumsuz duygular hissettiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin çoğu disiplinsiz davranışların olduğu bir ortamdan (f:7) hoşlanmadıklarını belirtmiştir. Buna göre öğrenciler derslerde görülen düzensiz ve disiplinsiz hareketlerden rahatsız oldukları ve dersin sadece birkaç kişiyle işlenmemesi gerektiğini düşünmektedirler. Bunun yanında bazı öğrenciler bireysel olarak hoşlanmadıkları sınıf ortamlarının özelliklerini belirtmişlerdir.

Disiplinsiz davranışların olduğu bir ortamda olumsuz duygular hissettiğini 7 öğrenci dile getirmiştir. Bu öğrencilerden birinin görüşü aşağıda yer almaktadır:

> *Ö4: İlk önce herkes dersi dinliyor, diğerleri ise telefonla uğraşıyor veya başka bir şey, yani ders dışında bir şey yapıyor. Hocayı dinlemiyor, hoca ödev veriyor ödevleri yapmıyor, yani*

dersle alakası yok, yani yaptığı işler hepsi yani diğerlerinin de diğerlerinin çalışmasına engel oluyor. Böyle bir ortamda ben çalışamam.

Öğrencilerin derse katılmadığı bir ortamda olumsuz duygular hissettiğini 2 öğrenci dile getirmiştir. Bu öğrencilerden birinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Ö6: Sakin bir sınıf sessiz, hepsi kendi kendine işiyle uğraşıyor az konuşuyorlar.

Yakın ilişkilerin olmadığı bir sınıf ortamında olumsuz duygular hissettiğini 3 öğrenci dile getirmiştir. Bu öğrencilerden birinin görüşü şöyledir:

Ö8: Eyer iyi atmosfer olmazsa daha zor olur ve mesela öyle sınıflar oluyor ki insanlar bir öğrenciler geliyorlar; ama birbirisiyle hiç konuşmuyorlar; öyle ilişki yok sadece öyle geldik öğretmeni dinledik, gittik. Sonra bu insanlar hakkında mesela okuldan sonra unutuyorsun ve onların hakkında hiçbir şey bilmiyorsun bence bu kötü.

Dersin birkaç kişiyle işlendiği bir sınıf ortamında olumsuz duygular hissettiğini 2 öğrenci dile getirmiştir. Bu öğrencilerden birinin görüşüne aşağıda yer almaktadır:

Ö9: Çoğu hocalar sadece sınıfta ben adını söylemek istemiyorum; ama sınıfta her hoca böyle gelirken sınıfta bir iki kişiyi böyle çağırır, sadece onlara ders verir gibi davranıyorlar, hoşlanmıyorum ondan.

Tanıdık olmayan kişilerin olduğu ortamında olumsuz duygular hissettiğini 1 öğrenci dile getirmiştir. Bu öğrencilerden birinin görüşü şöyledir:

Ö13: Mesela diğer sınıfa giriyorum o sınıfa girince kendimi çok rahat hissediyorum; ama diğer sınıf bir sınıf daha var, oraya girince böyle biraz sıkıcı geliyor. Mesela konuşuyor; ama iyi tanımadığımdan biraz sıkılıyorum.

Öğrencilerin Birbiriyle İlişkine Yönelik Hissedilen Duygular

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin birbiriyle ilişkine yönelik hissedilen duygular çerçevesinde öğrencilerin düzeylerinin farklı olmasının hissettirdiği duygular ve birinin hataları söylemesinin hissettirdiği duygular ele alınmıştır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin düzeylerinin farklı olmasının hissettirdiği duygulara yönelik görüşlerine Tablo 7'de yer verilmiştir:

Tablo 7. Öğrencilerin düzeylerinin farklı olmasının hissettirdiği duygular

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	*f*
Önemsememe	$Ö_2$, $Ö_3$, $Ö_{12}$, $Ö_{15}$	4
Başarısız öğrencilere yardım etme isteği	$Ö_2$, $Ö_4$, $Ö_6$, $Ö_7$, $Ö_{10}$, $Ö_{11}$, $Ö_{14}$	7
Başarılı öğrencilere özenme	$Ö_4$, $Ö_6$, $Ö_9$, $Ö_{10}$, $Ö_{11}$, $Ö_{13}$	6
Kaygı	$Ö_8$	1
Başarısız öğrencileri kırmaktan çekinme	$Ö_{13}$	1
Başarılı olanların tembel hissettirmesi	$Ö_5$	1

Tablo 7 Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin düzeylerinin birbirinden farklı olması durumunda hissettikleri duygulara ilişkin görüşlerini yansıtmaktadır. Tablo 6'ya göre yabancı öğrencilerin başarı düzeylerinin farklı olması durumunda hissettikleri duyguların olumlu ve olumsuz yönde olduğu söylenebilir. Bu bağlamda öğrenciler önemsememe, başarısız öğrencilere yardım etme isteği, başarılı öğrencilere özenme, kaygı, başarısız öğrencileri kırmaktan çekinme ve başarılı olanların tembel hissettirmesi gibi duygulara sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin çoğu düzey farklılığında başarısız öğrencilere yardım etme (f:7) duygusunu hissettiklerini belirtmiştir. Buna göre öğrenciler genellikle olumlu duygular içerisindedirler ve bu durumun yaratacağı problemler çok az öğrenci tarafından dile getirilmiştir. Öğrenciler arasında ortaya çıkacak düzey farklılıklarının avantaja dönüşmesi için öğrencilerin işbirliği içerisinde çalışarak birbirini desteklemesi ve bu durumun yaratacağı sorunları en aza indirmeye çalışılmaları gerekmektedir.

Öğrencilerin düzeylerinin birbirinden farklı olmasını önemsemediğini 4 öğrenci ifade etmiştir. Bu öğrencilerden birinin görüşü şöyledir:

Ö3: Umursamıyorum ben yani şey yapmıyorum, önem vermiyorum buna.

Öğrencilerin düzeylerinin birbirinden farklı olması durumunda seviyesi düşük olanlara yardım etme isteği duyduğunu 7 öğrenci dile getirmiş ve seviyesi yüksek olanları örnek almak istediğini 6 öğrenci belirtmiştir. Bu maddelerin ikisine de katılan öğrencilerden birinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Ö6: Benden iyi olsa öğrenciler benden üst katta olsa onlara yetişmek için çalışıyorum. Benden arkada olsa benden kötü şey onlara da elden gelse yardım ediyorum böyle böyle.

Öğrencilerin düzeylerinin birbirinden farklı olmasından korktuğunu 1 öğrenci ifade etmiştir. Bunu ifade eden Ö8'in görüşü aşağıda verilmiştir:

Ö8: Gerçekten mesela ben ilk geldiğim zaman … ile tanıştım onun ana dili Türkmence ve ben geldiğim zaman öyle Türkçe biliyordum; ama öyle konuşma praktik (pratik) pek öyle olmadığı için çok zor konuşuyordum; ama o benimle Türkçe konuşmaya başladım (başladı) ve ben o kadar şaşırdım ki ben onunla bir sınıfta olacayim (olacağım) nasıl ben orda okuyabilirim. Onun Türkçen (Türkçesi) daha iyi biraz korktum.

Öğrencilerin düzeylerinin birbirinden farklı olması durumunda seviyesi düşük olanları kırmaktan çekindiğini 1 öğrenci dile getirmiştir. Bu öğrencinin görüşü şöyledir:

Ö13: Onlar konuşucak yani bana söyleseler ki beni biraz konuşmamda böyle düzelt, yani hatalarımı söyle o onu istese yapabilirim; ama istemese de o konuşunca anlıyorum onu; ama onu kırmamak için bir şey söylemiyorum, söyleyemem de çünkü onu kırmak istemem.

Öğrencilerin düzeylerinin birbirinden farklı olması durumunda kendisini tembel hissettiğini 1 öğrenci belirtmiştir. Bu öğrencinin görüşü şöyledir:

Ö5: En azından diyorum Türkçe ana dili olduğu için bu mesela iyi konuşuyor; ama mesela ana dili Türkçe olmayanlar bendan (benden) daha iyi olursa bana bir şey geliyor. Sanki bir şey yani ben tembel bir öğrenci olduğumu hissediyorum.

Birinin hataları söylemesinin hissettirdiği duygulara yönelik öğrenci görüşleri Tablo 8'de verilmiştir:

Tablo 8. Birinin hataları söylemesinin hissettirdiği duygular

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	*f*
Memnun olma	$Ö_2$, $Ö_5$, $Ö_6$, $Ö_9$, $Ö_{10}$, $Ö_{11}$, $Ö_{13}$, $Ö_{14}$	8
Doğrusunu öğrenme isteği	$Ö_4$	1
Hatalarını görüp çalışma azmi kazanma	$Ö_7$, $Ö_8$, $Ö_{15}$	3
Herkesin içinde söylenmesinden rahatsızlık duyma	$Ö_{12}$	1

Tablo 8 Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin hatalarının başkaları tarafından söylenmesi durumunda hissettikleri duygulara ilişkin görüşlerini yansıtmaktadır. Tablo 7'ye göre yabancı öğrencilerin kendilerine hatalarının söylenmesi durumunda hissettikleri duyguların farklılıklar gösterdiği söylenebilir. Bu bağlamda öğrencilerin memnun olma, doğrusunu öğrenme isteği, hatalarını görüp çalışma azmi kazanma ve herkesin içinde söylenmesinden rahatsızlık duyma gibi duygular içerisinde oldukları anlaşılmaktadır. Bu görüşler içerisinde öğrencilerin çoğu kendi hatalarının başkaları tarafından dile getirilmesinden memnun olduklarını (f:8) dile getirmiştir. Buna göre öğrenciler çoğunlukla eksik yönlerinin söylenmesinden hoşnut olarak bu fırsatın verilmesinden memnuniyet duyduğunu ifade etmişlerdir. 1 öğrenci ise hatalarının herkesin içinde söylenmesinden rahatsızlık duyduğunu dile getirmiştir. Gerek okutmanlar gerekse de öğrenciler sürekli olarak birbirlerini uyarıp eksik ve hatalı yönleri bulunan öğrencilerin bu durumu telafi etmelerine yardımcı olmaları gerekir. Burada en büyük sorumluluk da okutmanlara düşmektedir.

Öğrencilerin hatalarının başkaları tarafından söylenmesinden memnun olduğunu 8 öğrenci ifade etmiştir. Bu sayede kendi hatalarını telafi etme imkânının olduğu belirtilmiştir. Buna ilişkin bir öğrencinin görüşü şöyledir:

Ö11: O durumda kendimi daha iyi hissederim; çünkü mesela onların yanında yanlış söylesem de onlar düzeltmese başka birinin yanına gittiğimde yanlış söylesem mesela gülmesi falan olabilir diye şey yapıyorum. O yüzden arkadaşlarıma da söylüyorum, mesela ev arkadaşlarıma söylüyorum yani Türkçede konuştuğumda, yanlış olduğunda siz şey yapın düzeltin diye söylüyorum.

Öğrencilerin hatalarının başkaları tarafından söylenmesini durumunda araştırıp doğrusunu öğrenmek istediğini 1 öğrenci ifade etmiştir. Bu öğrencinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

> *Ö4: Yanlış öğrendiğimi ve onu düzeltmemi yanlışı düzeltmemi, yani o yanlışın üzerinde durmamalıyım. O mesela yanlış bana dedi ben o yanlışın üzerinde durmamalıyım, yok bu düzdür (doğrudur) diye onu başka yöntemlerle bakmak lazım doğru mudur yanlış mıdır? Kitaptan dil bilgisinden olsun bakıp düzeltmeye çalışırım. Yani bir yerden öğrendiğimi şey yapmam onu incelerim bilmediğim bir şeyde de kesin karar vermem; çünkü ben onu bilmiyorum kimseden de duyarsam hayır bu böyle değil demem onu ilk önce incelerim bakarım bilen insanlardan sorarım ona göre yine kendi kararımı veririm.*

Öğrencilerin hatalarının başkaları tarafından söylenmesi durumunda hatalarını görüp çalışma azmi kazandığını 3 öğrenci belirtmiştir. Buna ilişkin öğrencilerden birinin görüşü şöyledir:

> *Ö7: Asla kızmam yani kızmam için sebep yok. Gerçekten ben oda arkadaşlarıma sürekli suruyorum (soruyorum) acaba hangisi doğru nasıl yazmalıyım falan. Onlar bana yardım ediyorlar ve bir hikayeyi yazdıktan sonra onlara gösteriyorum, onlar düzeltiyorlar. Sonradan aslında ben çok fazla hata yapmıyorum; ama bazı şeyleri Ukraynacada gibi yazıyorum benim hatam bu aslında ve sonradan benim oda arkadaşlarım bana diyorlar, aslında yazdığın şey doğru olabilir; ama biz Türkler farklı şekilde bunu diyoruz, öyle dersen daha güzel olacak. Onları dinliyorum düzeltiyorum.*

Başkalarının yanında hoşa gitmeme öğrencilerin hatalarının başkalarının yanında söylenmesinin hoşuna gitmediğini 1 öğrenci dile getirmiştir. Bu öğrencinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

> *Ö12: Hoca olsun yani hoca daha iyi ben hiçbir şey söylemiyorum hocaysa; ama öğrenciyse kızıyorum yani boyle durumda ben yanlış söyledim benimle gelsin anlatsın ders dışında; ama böyle öğrencilerin yanında sen boyle yanlış dedin boyle olmaz.*

Tartışma ve Sonuç

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin duyuşsal özelliklerine ilişkin görüşlerinin alınmasının amaçlandığı bu çalışmada öğrencilerin yeni bilgiler öğrenildiğinde hissedilen duygular, derste başarılı olunmadığında hissedilen duygular, derse aktif katılımda hissedilen duygular, olumlu duygular hissedilen sınıf ortamı, olumsuz duygular hissedilen sınıf ortamı, öğrencilerin düzeylerinin farklı olmasının hissettirdiği duygular ve birinin hataları söylemesinin hissettirdiği duygular ele alınmıştır.

Yeni bilgiler öğrenildiğinde hissedilen duygular kapsamında öğrenciler güçlülük, mutluluk, başarılı olma, gelişme ve unutma korkusunu yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu duygular arasında en fazla mutluluk duygusunun yaşandığı görülmektedir. Daha çok olumlu özelliklerin ön plana çıktığı görüşler arasında bir öğrencinin unutma korkusunu yaşaması dikkati çekmektedir. Derste başarılı olunmadığında hissedilen duygular incelendiğinde öğrenilenlerin boşa gitmesi, yetersizlik ve azimle çalışma isteği gibi duyguların yaşandığı tespit edilmiştir. Bunlar arasında yaşanılan olumsuzluklardan ders çıkararak azimle çalışma isteği duyan öğrencilerin oranı yüksektir. Bu durumda öğrencilerin başarısızlıktan kendini sorumlu tuttuğu anlaşılmaktadır. Şahin'e (2009) göre ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin %51'i, ilköğretim kurumlarındaki öğrencilerin %44,5'i başarısızlığın öğrencilerin kendilerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Derse aktif katılımda hissedilen duygular incelendiğinde hoşlanma özgüvenli olma, başarılı olma, heyecanlanma ve motive olma gibi duygular yaşadıkları belirlenmiştir. Bunlar arasında hoşlanma maddesinin ön plana çıktığı görülmektedir. Diğer maddelere de bakıldığında genelde olumlu duyguların yaşandığı dikkati çekmektedir.

Olumlu duygular hissedilen sınıf ortamına bakıldığında öğrencilerin yakın ilişkilerin olduğu bir ortam, aynı seviyede öğrencilerin olduğu bir ortam, anlayışlı bir ortam, öğrencilerin aktif olduğu bir ortam, eğlenceli ve esprili bir ortam ve dengeli bilgi düzeyinin olduğu bir ortama ilişkin olumlu duygular içinde oldukları belirlenmiştir. Bu maddelere bakıldığında öğrencilerin daha çok yakın ilişkilerin olduğu ortama önem verdikleri görülmektedir. Diğer maddeler de incelendiğinde ikili ilişkilerin önemli rol oynadığı söylenebilir. Russell (2004) öğrencilerin ortamla ilişkili olarak; işbirliğine yatkın, gerilimin yaşanmadığı, arkadaş canlısı, açık görüşlü, çalışanların ve öğrencilerin birbirlerine karşılıklı saygı içerisinde davrandıkları

bir ortamı idealize ettiklerini belirlemiştir. Olumsuz duygular hissedilen sınıf ortamına bakıldığında disiplinsiz davranışların olduğu bir ortam, öğrencilerin derse katılmadığı bir ortam, öğrenci ilişkilerinin yakın olmadığı bir ortam, dersin birkaç kişiyle işlendiği bir ortam ve tanımadığı kişilerin olduğu bir ortama ilişkin olumsuz duyguların hissedildiği tespit edilmiştir. Bunlar arasında öğrencilerin çoğu disiplinsiz davranışların olduğu bir ortama ilişkin olumsuz duygular hissetmişlerdir. Olumsuz duygular hissedildiğinde görevden kaçınma ve derse katılımdan çekilme gibi davranışa neden olduğu belirlenmiştir (Lopez ve Aguilar, 2013).

Öğrencilerin düzeylerinin farklı olmasının hissettirdiği duygular incelendiğinde önemsememe, başarısız öğrencilere yardım etme isteği, başarılı öğrencilere özenme, kaygı, başarısız öğrencileri kırmaktan çekinme ve başarılı olanların tembel hissettirmesi gibi duyguların yaşandığı belirlenmiştir. Bu maddelere bakıldığında çoğunlukla öğrencilerin olumlu duygular içerisinde oldukları ve öğrenme sürecinde onların etkileşimini ve başarısını artıracak fırsata dönüşebileceği söylenebilir. Birinin hataları söylemesinin hissettirdiği duygulara bakıldığında memnun olma, doğrusunu öğrenme isteği, hatalarını görüp çalışma azmi kazanma ve herkesin içinde söylenmesinden rahatsızlık duyma gibi duyguları yaşadıkları tespit edilmiştir. Öğrenciler çoğunlukla bu durumdan memnun olduklarını ve hatalarından ders çıkararak çalışma azmi kazandıklarını belirtmişlerdir. Bu durum geri bildirimin öğrenciler üzerindeki olumlu tesirleri olarak kabul edilebilir. Baş'ın (2014) çalışmasına göre ise öğrenciler, öğretmenlerinin kendilerini hata yaptıklarında hemen uyardığını, hatalarını hemen söylediğini ve bunları düzelttiğini, ancak kendilerinin bundan mutlu olmadıklarını ve kaygı duyduklarını belirtmişlerdir.

Çalışma sonucunda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin öğrenme sürecinde olumlu ve olumsuz bazı duyuşsal özelliklerinin olduğu tespit edilmiştir. İncelenen duyuşsal özelliklere bakıldığında 21 olumlu duygunun ve 13 olumsuz duygunun öğrenciler tarafından yaşandığı görülmüştür. Öğrencilerin genel olarak öğrenme sürecine dönük olumlu duygular içerisinde olması öğrenmelerine önemli katkı sağlayacaktır. Özellikle yaşanan olumsuz durumlardan ders çıkararak azimle çalışma isteği duyma diğer öğrencilerin de kazanması gereken duyuşsal özelliklerdir.

Çalışma kapsamında aşağıdaki öneriler sıralanabilir:

- Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin öğrenme sürecindeki duygu durumlarının bilinmesi sürecin etkili bir şekilde yönetilmesine katkı sağlayabilir.
- Öğrencilerde olumlu duyuşsal özellikler uyandıracak etkinliklere yer verilmesi öğrencilerin dersleri sevmesine dolayısıyla başarılarının artmasına yardımcı olabilir.
- Öğrencilerin duyuşsal özeliklerine göre sınıf ortamının oluşturulması ve birbirleriyle ilişkilerinin düzenlenmesi öğrenmelerini destekleyebilir.

Kaynaklar

Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe öğretiminde ilkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, *1*, 19-30.

Baş, G. (2014). Lise öğrencilerinde yabancı dil öğrenme kaygısı: nitel bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *36*, 101-119. doi: /10.9779/PUJE653.

Biçer, N. (2016). Yabancılara Türkçe öğretiminde motivasyona ilişkin öğrenci görüşleri ve sınıf içi gözlemler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *4*(1), 84-99.

Bown, J., ve White, C. J. (2010). Affect in a self-regulatory framework for language learning. *System*, *38*(3), 432-443. doi: 10.1016/j.system.2010.03.016.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Clore, G. L. ve Huntsinger, J. R. (2007). How emotions inform judgement and regulate thought. *Trends in Cognitive Neuroscience*, *11*(9), 393-399. doi: 10.1016/j.tics.2007.08.005.

Dağsever, H. (2012). Fransızca öğrenim sürecinde olan öğrencilerin sahip oldukları duyuşsal alana ilişkin karşılaştırmalı analiz (kolej örneği). *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı, 1*, 90-99.

Deniz, M. E., Özer, E. ve Işık, E. (2013). Duygusal zekâ özelliği ölçeği–kısa formu: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim, 38*(169), 407-419.

Do, S. L., ve Schallert, D. L. (2004). Emotions and classroom talk: Toward a model of the role of affect in students' experiences of classroom discussions. *Journal of Educational Psychology, 96*(4), 619-634. doi: 10.1037/0022-0663.96.4.619.

Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Gardner, R. (1985). *Social psychology and second language learning: The role of attitudes and motivation*. London, UK: Edward Arnold.

Garret, P., ve Young, R. F. (2009). Theorizing affect in foreign language learning: An analysis of one learner's responses to a communicative Portuguese course. *The Modern Language Journal, 93*(2), 209-226. doi: 10.1111/j.1540-4781.2009.00857.x.

Ghanizadeh, A. ve Royaei, N. (2015). Emotional facet of language teaching: emotion regulation and emotional labor strategies as predictors of teacher burnout. *International Journal of Pedagogies and Learning, 10*(2), 139–150. doi: 10.1080/22040552.2015.1113847.

Kuş, E. (2012). *Nicel-nitel araştırma teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Méndez López, M. G. ve Aguilar, A. P. (2013). Emotions as learning enhancers of foreign language learning motivation. *PROFILE, 15*(1), 109-124.

Mergen, F. (2015). Yabancı dilde duygusal dil algısı, ifade edilmesi ve dil eğitimindeki önemi. *IJLET*, 3(3), 214-223. doi: 10.18298/ijlet.511.

Mete, F. Ve Akpınar, K. D. (2013). Dil öğretimi ve duygusal zekâ. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum, 3*(5), 73-85.

Meyer, D. K. ve Turner, J. C. (2006). Re-conceptualizing emotion and motivation to learn in classroom contexts. *Educational Psychology Review, 18*(14), 377-390. doi: 10.1007/s10648-006-9032-1.

Miles, M. B. ve Huberman, M. A. (1994). *Qualitative data analysis*. London: Sage Publication.

Russell, M. (2004). The importance of the affective domain in further education classroom culture. *Research in Post-Compulsory Education*, *9*(2), 249-270. doi: 10.1080/13596740400200178.

Şahin, Y. (2009). Yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen unsurlar. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13*(1), 149-158.

Şakrak, G. (2009). *The relationship between emotional intelligence and foreign language anxiety in Turkish efl students.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Bilkent Üniversitesi, Ankara.

Topkaya, H. G. (2016). Türkçe sınıflarının duygusal iklimi.

http://www.haticegulcantopkaya.com/index.php/sinif-yonetimi/335-turkce-siniflarinin-duygusal-iklimi. (Erişim tarihi: 20 Şubat 2016).

Tuncay, H. (2001). Yabancı dil öğreniminde duygusal zekâ (EQ). *Dil Dergisi*, *106*, 1-3.

Tuncay, H. (2008). *Yabancı dil öğreniminde hangisi daha önemli: lQ'mu, EQ' mu? Sorunların tespiti ve EQ tabanlı çözüm önerileri*. Yabancı Dil Bölümleri ve Yüksekokullarının Yabancı Dil Öğretimindeki Sorunları Kurultayı'nda sunulan sözlü bildiri, Muğla.